

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่

Factors Affecting Lecturers' Conducting Research of Hatyai University

นิตติยา ศรีพูล¹ และสมเกียรติ แก้วเกาะสะบ้า²

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) ศึกษาพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ และ 3) ใช้ตัวพยากรณ์ที่สำคัญสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ประชากรคืออาจารย์ประจำสังกัดมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 198 คน ทำการสุ่มตัวอย่างมา 135 คน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และ Logistic Regression Analysis ผลการวิจัยพบว่า

1. อายุงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
2. การดำรงตำแหน่งบริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05
3. ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05
4. เจตคติต่อการทำวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.01
5. ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
6. ผลการทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์สามารถทำนายอาจารย์ที่ทำวิจัยได้ถูกต้อง ร้อยละ 79.50 และสามารถทำนายอาจารย์ที่ไม่ทำวิจัยได้ถูกต้อง ร้อยละ 59.20 รวมทำนายกลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 71.30

¹ คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา 90110 ประเทศไทย

² สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา 90110 ประเทศไทย

7. สมการความถดถอยโลจิสติกของตัวแปรพยากรณ์พฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์เป็นดังนี้คือ $W = 4.008 + 0.12 * \text{อายุงาน} - 0.22 * \text{การดำรงตำแหน่งบริหาร} - 0.392 * \text{ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย} + 0.09 * \text{เจตคติต่อการทำวิจัย} + 0.801 * \text{ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย}$

คำสำคัญ: พฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ตัวพยากรณ์ที่สำคัญ สมการความถดถอยโลจิสติก สมการทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์

Abstract

This research was a survey study aimed to investigate as follows: 1) to study lecturers' behavior towards conducting research in Hatyai University 2) to study the relationship between social psychological factors and lecturers' behavior towards conducting research, and 3) to use significant predictors to form up an equation for predict lecturers' behavior towards conducting research. The population is 198 full-time lecturers of Hatyai University in Academic Year 2012 sample is 153 full-time lecturers. The statistical tools used to analyze the obtained data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Correlation, and Logistic Regression Analysis. The research revealed the follows:

1. The age of work had a positive relationship with lecturers' behavior towards conducting research statistically significant at .05.
2. Holding an administrative position had a negative relationship with lecturers' behavior towards conducting research statistically significant at .05.
3. Lacking knowledge and skills in conducting research had a negative relationship with lecturers' behavior towards conducting research statistically significant at .05.
4. The attitude to conducting research had a positive relationship to lecturers' behavior towards conducting research statistically significant at .01.
5. The satisfaction of having atmosphere facilitated conducting research had a positive relationship with lecturers' behavior towards conducting research statistically significant at .05.

6. The result of prediction for lecturers' behavior towards conducting research could predict lecturers who conducted research accurately at 79.50%, and those who did not do at 59.20%, included the group predict was at 71.30.

7. The Logistic Regression Equation of predictors of lecturers' behavior towards conducting research was as $4.008 + 0.12* \text{the age of work} - 0.22* \text{holding an administrative position} - 0.392* \text{lacking knowledge and skills} + 0.09* \text{the attitude to conducting research} + 0.801* \text{the satisfaction of having atmosphere facilitated conducting research}$

Keywords: Lecturers' Behavior towards Conducting Research, Significant Predictors, Logistic Regression Equation, Prediction Equation for Lecturers' Behavior towards Conducting Research

บทนำ

การจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพนั้นครูบาอาจารย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่นักเรียนนักศึกษาได้รับการปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้เน้นการฟังบรรยายจากครูบาอาจารย์มากกว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองดังนั้นครูบาอาจารย์นอกจากมีหน้าที่สั่งสอนอบรมให้ความรู้กับลูกศิษย์แล้วยังเปรียบเสมือนห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าของลูกศิษย์อีกด้วย ดังนั้นคุณภาพของครูบาอาจารย์มีผลอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนนักศึกษาที่เป็นลูกศิษย์ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาระดับคุณภาพของครูบาอาจารย์ผ่านรูปแบบและกระบวนการต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถด้านวิชาการ ความสามารถทางการจัดการเรียนการสอน คุณธรรมจริยธรรมของครู ที่สำคัญคือการพัฒนาความสามารถทางวิชาการขั้นสูง การทำวิจัย และการนำเสนอผลงานทางวิชาการทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ แนวทางการพัฒนาระดับคุณภาพอาจารย์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้กำหนดพันธกิจไว้ 4 ประการหลัก ๆ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ: 2550) การวิจัยนอกจากจะเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแล้ว งานวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังเป็นตัวบ่งบอกคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกด้วย โดยในคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับอุดมศึกษาฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา(สมศ.)ได้กำหนดให้งานวิจัยอยู่ในกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานซึ่งมีค่าน้ำหนักถึงร้อยละ 75 และตัวบ่งชี้ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ กล่าวคือ งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์และผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ ดังนั้นระบบการบริหารจัดการที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถสนับสนุนการทำวิจัยและงานสร้างสรรค์ย่อมส่งผลโดยตรงต่อการผลิตงานวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพแต่ในสภาพความเป็นจริงพบว่า งานวิจัยทางวิชาการที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในสาขาวิชาต่าง ๆ ยังมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในต่างประเทศทั้งนี้เนื่องจากขาดการสนับสนุนที่ดีในด้านปัจจัยต่างๆอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากค่าตัวเลข นักวิจัยไทยมีจำนวน 2.8 คนต่อประชากร 10,000 คน ขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีนักวิจัยจำนวน 41 คนต่อประชากร 10,000 คน (กอกแก้ว จันทรกึ่งทอง 2549: 2)

สำหรับมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในปีการศึกษา 2554 ได้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตทั้งในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก และในยุทธศาสตร์ปี 4 ของแผนพัฒนาการศึกษาได้กำหนดการวิจัยเป็นหนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัยผ่านกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยตั้งแต่ขั้นตอนการฝึกอบรมให้ความรู้การเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาในการทำวิจัย การสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัยรวมถึงการสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ถึงกระนั้นก็ตามจากรายงานการประเมินตนเอง มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2554 องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย พบว่าผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่ 4.3 เงินสนับสนุนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำอยู่ที่ 3.04 คะแนน (รายงานการประเมินตนเอง มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2554 :120) ส่วนจุดที่ควรพัฒนาคือ มหาวิทยาลัยต้องกระตุ้นและพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้ทำวิจัยมากขึ้นโดยกำหนดค่ารับรองการปฏิบัติงานของอาจารย์และคณบดี (IPMP) (รายงานการประเมินตนเอง มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2554 :105)

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการทำให้วิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่และได้ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ได้

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์
3. ใช้ตัวพยากรณ์ที่สำคัญสร้างสมการจำแนกพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์

สมมติฐานการวิจัย

1. อายุงาน การดำรงตำแหน่งบริหาร ปัญหาคำถามและความรู้และทักษะในการทำวิจัย เจตคติต่อการทำวิจัย แรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำวิจัย และความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์

2. อายุงาน การดำรงตำแหน่งบริหาร ปัญหาคำถามและความรู้และทักษะในการทำวิจัย เจตคติต่อการทำวิจัย แรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำวิจัย และความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ได้

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวความคิดเกี่ยวกับการทำวิจัย

อาจารย์เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญในมหาวิทยาลัยอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายทั้งของตนเองและองค์กร การพัฒนาตนเองด้านวิชาการนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานของอาจารย์ ซึ่งการพัฒนาตนเองด้านวิชาการนั้นสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาต่อ การดูงาน การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ การแต่งตำรา การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ รวมตลอดถึงการทำวิจัย วิจิตร วรุตบางกูร(2535: 356-362) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองของอาจารย์ว่าควรให้อาจารย์ได้มีโอกาสหาประสบการณ์ใหม่ โดยการสับเปลี่ยนระหว่างหน่วยงานหรือคณะวิชาเพื่อหาประสบการณ์ การพัฒนาความเชี่ยวชาญให้แก่อาจารย์ โดยการให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อนำเสนอผลงานทางวิชาการ แม้กระทั่งการเพิ่มเติมความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการสอน และการให้อาจารย์ได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทำการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ส่วนบุญธรรม จิตต์อนันต์(2536 : 14) กล่าวว่า การทำวิจัยเป็นเรื่องสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับมวลมนุษย์เป็นอันมาก กล่าวคือ 1) เพื่อค้นคว้าหา

คำตอบในสิ่งที่ยังไม่รู้ ความรู้ใหม่ ๆ หรือเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่มีอยู่เดิมให้สมบูรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง 2) เพื่อศึกษาหรือค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งที่อยู่ใกล้ตัวเราและห่างไกลออกไป 3) เพื่อประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ รวมถึงแนวทางใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น 4) เพื่อสร้างกฎเกณฑ์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 5) เพื่อสร้างพื้นฐานในการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายเพื่อการบริหารงาน 6) เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งมีมากมายหลายเรื่อง อันจะนำไปสู่การทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สำหรับ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ 1) เพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving Research) เนื่องจากในชีวิตประจำวันของมนุษย์มีปัญหาต่าง ๆ รอบด้าน ดังนั้นมนุษย์จึงต้องทำการวิจัยเพื่อหาทางแก้ปัญหาให้หมดไป 2) เพื่อสร้างทฤษฎี (Theory Developing Research) เนื่องจากกฎเกณฑ์และทฤษฎีต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากมาย สามารถนำไปใช้อ้างอิง อธิบาย ทำนาย และควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี มนุษย์จึงต้องทำการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาใช้ได้มีโอกาสต่อไป 3) เพื่อพิสูจน์ทฤษฎี (Theory Testing Research) เนื่องจากทฤษฎีที่สร้างขึ้นนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้กฎเกณฑ์ของธรรมชาติ มนุษย์จึงต้องทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งก่อน ๆ นั้น ยังคงถูกต้องอยู่หรือไม่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป ถ้าไม่ถูกต้อง ทฤษฎีที่สร้างขึ้นจากความรู้หรือความจริงนั้น ๆ ก็นำไปใช้ไม่ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่างานวิจัยนับเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา และสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคมวิชาการ และการจะทำงานวิจัยให้สำเร็จนั้นล้วนมีองค์ประกอบมากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านของปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมในการทำวิจัย การได้รับการสนับสนุนที่ดีในด้านต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งในส่วนของปัจจัยภายใน ก็คือตัวของอาจารย์เอง ว่ามีความรู้สึกต่อการทำวิจัยอย่างไร มีความอยากรู้อยากเห็นในปัญหาต่าง ๆ หรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การทำวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัย

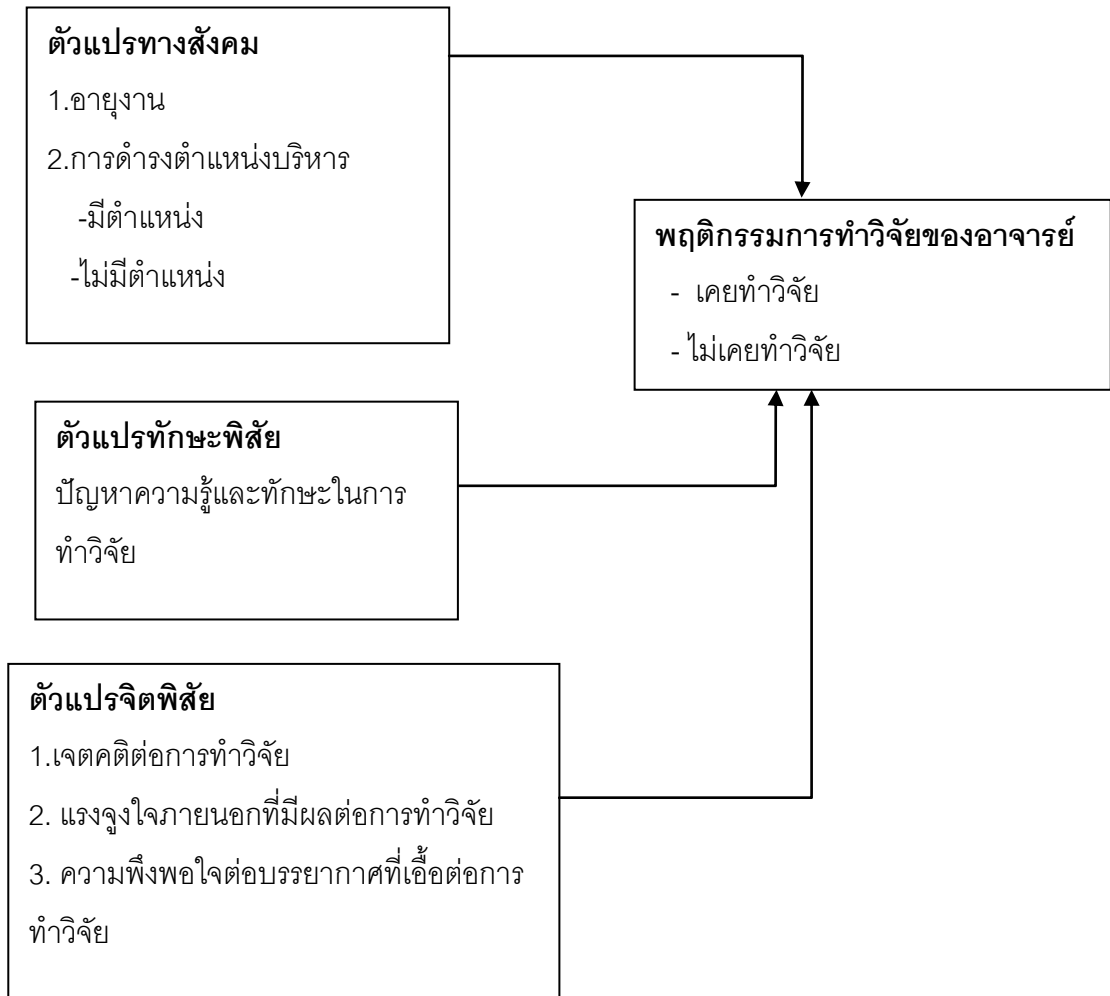
ถึงแม้ว่าการทำวิจัยจะเป็นจะถูกกำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษา ตามพันธกิจ 4 ประการ และถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่อาจารย์จะต้องให้ความสำคัญควบคู่กับภาระงานสอน แต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นหลายประการ ซึ่งที่ผ่านมามีนักวิจัยและนักวิชาการได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาหลายเรื่องด้วยกัน จากผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ามี

ปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย การพัฒนาตนเองทางการวิจัย เจตคติต่อการทำงานวิจัย ความสามารถทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำวิจัย การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อผลิตภาพการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร ดังเช่นงานวิจัยของ กอแก้ว จันทริกึ่งทอง (2549) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า อายุการทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำวิจัย และผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถในการวิจัย รองลงมาคือ ทักษะคิดต่อการวิจัย การสนับสนุนจากสถาบันในการวิจัย แรงจูงใจภายในในการวิจัย และแรงจูงใจภายนอกในการวิจัยตามลำดับ ส่วน นัสที่ ทรัพย์บัญญัติ (2546) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 265 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านเงินที่ได้รับ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านสภาพการทำงานตามลำดับ ลูติพร ตันติศรียานุรักษ์ และคณะ(2548)ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 225 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิจัยทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ บรรยากาศการวิจัย การสนับสนุนจากหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ พัชรา บุญมานำ และ สมควร ทรัพย์บำรุง (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนและปัญหาในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 111 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่าปัจจัยเกื้อหนุนในการทำวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ความสะดวกในการใช้บริการแหล่งค้นคว้าข้อมูล การสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และมีตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เพียงพอสำหรับการค้นคว้า

จากการประมวลแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรสำหรับการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ดังนี้คือ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุงาน การดำรงตำแหน่งบริหาร ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย เจตคติต่อการทำวิจัย แรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำ

วิจัย ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ สามารถแสดงรายละเอียดการศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร อาจารย์ประจำสังกัดมหาวิทยาลัยมหาดไทย ภาคการศึกษาที่ 2/2556 จำนวน 198 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ประจำสังกัดมหาวิทยาลัยมหาดไทย ภาคการศึกษาที่ 2/2556 เปิดตาราง Krejcie & D.W. Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 131 คน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการการสุ่มแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด ชนิดตรวจสอบรายการ(Check-List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ต้นสังกัด การดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ประวัติการทำวิจัย ประวัติการรับทุนอุดหนุนการวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ความถนัดเป็นพิเศษในงานวิจัย

ตอนที่ 2 ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ซึ่งแต่ละข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(IOC)ไม่ต่ำกว่า 0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม(Reliability) ค่าอัลฟ่าของครอนบัค เท่ากับ 0.923 ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัยสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ตอนที่ 3 เจตคติต่อการทำวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ค่าอัลฟ่าของครอนบัค เท่ากับ 0.945 ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีเจตคติต่อการทำวิจัยสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ตอนที่ 4 แรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ซึ่งแต่ละข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(IOC)ไม่ต่ำกว่า 0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม(Reliability) ค่าอัลฟ่าของครอนบัค = 0.911 ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีแรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำวิจัยสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ตอนที่ 5 บรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการทำวิจัย เป็นคำถามปลายเปิด ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาชนิดค่าดัชนีความสอดคล้อง

ภายใน (IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม(Reliability) ค่าอัลฟาของครอนบัค เท่ากับ 0.875 ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความเห็นว่าบรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการทำวิจัยสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment coefficient) สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และค่าสถิติ Logistic Regression Analysis สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ พบว่า

1.1 อายุงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.2 การดำรงตำแหน่งบริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.3 ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

1.4 เจตคติต่อการทำวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

1.5 ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ผลการทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทางจิตสังคมที่ประกอบด้วย อายุงาน (X_1) การดำรงตำแหน่งบริหาร (X_2) ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย (X_3) เจตคติต่อการทำวิจัย (X_4) แรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำวิจัย (X_5) และความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย (X_6) มีความสัมพันธ์กันเองในระดับต่ำ (ค่าความสัมพันธ์ น้อยกว่า 0.70) แสดงว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันสูงระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) (ศ.ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548 : 103) ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการทำนายพฤติกรรม

การทำวิจัยของอาจารย์สามารถจำแนกอาจารย์ที่ทำวิจัยได้ถูกต้อง ร้อยละ 79.50 และสามารถจำแนกอาจารย์ที่ไม่ทำวิจัยได้ถูกต้อง ร้อยละ 59.20 รวมจำแนกกลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 71.30

3. ความถดถอยโลจิสติก ของตัวแปรพยากรณ์พฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์

สมการความถดถอยโลจิสติกเป็นดังนี้คือ $W = 4.008 + 0.12X_1 - 0.22X_2 - 0.392X_3 + 0.09X_4 + 0.801X_6$ และสามารถนำมาเขียนเป็นสมการทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ ได้ดังนี้คือ $P(Y) = 1 / (1 + e^{-W})$ เมื่อ $P(Y)$ หมายถึง ความน่าจะเป็นที่อาจารย์จะทำวิจัย ถ้า $P(Y)$ มีค่ามากกว่า 0.50 สามารถอนุมานได้ว่า อาจารย์จะทำวิจัย ถ้า $P(Y)$ มีค่าน้อยกว่า 0.50 สามารถอนุมานได้ว่า อาจารย์จะไม่ทำวิจัย

สรุป

สรุปผลการวิจัย

1. อายุงาน การดำรงตำแหน่งบริหาร ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย เจตคติต่อการทำวิจัย และความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ กล่าวคือ สามารถจำแนกอาจารย์ที่ทำวิจัยได้ถูกต้อง ร้อยละ 79.50 และสามารถจำแนกอาจารย์ที่ไม่ทำวิจัยได้ถูกต้อง ร้อยละ 59.20 รวมจำแนกกลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 71.30

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้คือ ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย การดำรงตำแหน่งบริหาร อายุงาน และเจตคติต่อการทำวิจัย ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า อายุงาน การดำรงตำแหน่งบริหาร ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย เจตคติต่อการทำวิจัย และความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์ได้ โดยที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัย การดำรงตำแหน่งบริหาร อายุงาน และเจตคติต่อการทำวิจัย ตามลำดับ มีความสอดคล้องกับ กอแก้ว จันทริกึ่งทอง (2549) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า อายุการทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทำวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์

มหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถในการวิจัย รองลงมาคือ ทักษะติดต่อการวิจัย การสนับสนุนจากสถาบันในการวิจัย แรงจูงใจภายในในการวิจัย และแรงจูงใจภายนอกในการวิจัย ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นัสซี ทร์พย์บัญญัติ (2546) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 265 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านเงินที่ได้รับ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านสภาพการทำงาน ตามลำดับ จูตีพร ตันติศรียานุรักษ์ และคณะ (2548) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 225 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิจัยทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ บรรยากาศการวิจัย การสนับสนุนจากหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ จากผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มากที่สุด นั้นสามารถอภิปรายผลได้ว่า การที่อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีวัฒนธรรมในการทำงานและทัศนคติต่อการทำวิจัยว่าเป็นภาระงานรองจากภาระงานสอนอีกทั้งอาจารย์ส่วนใหญ่จะทุ่มเวลาจำนวนมากให้กับภาระงานสอนที่ตัวเองรับผิดชอบอยู่ จะตัดสินใจลงมือทำวิจัยในสาขาความรู้ที่ตนถนัดนั้นเหตุผลสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจนั้นย่อมมาจากความรู้สึกพอใจเป็นเบื้องต้นโดยเฉพาะความพึงพอใจต่อบรรยากาศในมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยไม่ว่าจะเป็นบุคคล สถานที่ ระบบการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัย กล่าวคือ มีความอิสระในการเลือกหัวข้อการวิจัย มีช่องทางสำหรับเผยแพร่หรือนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีการประชาสัมพันธ์ถึงแหล่งทุนวิจัยทั้งภายในและภายนอก มีระบบฐานข้อมูลการวิจัยที่ทันสมัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้การทำวิจัยภายในมหาวิทยาลัย มีบริการให้คำปรึกษาในการทำวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ มีชุมชน-หมู่บ้านเครือข่ายที่เป็นแหล่งเรียนรู้และการทำงานวิจัย มีคู่มือการทำงานวิจัยที่สามารถเข้าใจได้ง่ายและใช้ได้จริง ความกระชับขั้นตอนการอนุมัติเบิกจ่าย ทุนอุดหนุนการวิจัย มีบริการห้องสำหรับทำวิจัยโดยเฉพาะ เป็นต้น ประกอบกับถ้าหากอาจารย์มีความรู้และทักษะในการทำวิจัยพอสมควร และมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัย คาดว่าปริมาณงานวิจัยที่ผลิตออกมาโดยอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาย่อมมีปริมาณมากขึ้นและมีคุณภาพเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มากที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยรวมถึงจัดระบบการสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักวิจัยซึ่งจะส่งผลให้มีการทำวิจัยมากขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาความรู้และทักษะในการทำวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการทำวิจัยของอาจารย์ ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะในการทำวิจัย ให้กับอาจารย์ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรทำการศึกษาเก็บข้อมูลเชิงลึกถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการทำวิจัยของอาจารย์

2. ผู้วิจัยควรศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการทำวิจัยของนักวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กอกแก้ว จันทริกึ่งทอง. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ฐิติพร ตันติศรียานุรักษ์ และคณะ. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บุญธรรม จิตอนันต์. (2536). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัสสี ทรัพย์บัญญัติ. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปริญญาานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พัชรา บุญมานำ และ สมควร ทรัพย์บำรุง. (2552). แรงจูงใจ ปัจจัยเกี่ยวพัน และปัญหา
ในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้

มาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ : หจก.สามลดา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กรอบแผนอุดมศึกษา

ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). สืบค้นจาก [http://www.knit.or.th/](http://www.knit.or.th/muatest/muafiles/HEPlan-Final.pdf)

muatest/muafiles/HEPlan-Final.pdf.